

Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам намозларининг кайфияти (10-дарс)

05:00 / 09.01.2017 3003

10-дарс

14-Матн:

Белларини текис тутган ҳолда, бошларини кўтариб ҳам, тушуриб ҳам юбормас эдилар

14-Матннинг далиллари:

أَنْتَ دَحٌّ دَسُّمُ أَنْتَ دَحٌّ وَحَدَّ حَمُّ نَبُّ كُحُّ ضَلَّ مَصَاعٌ وَبَأْ أَنْتَ دَحٌّ لَبَّ نَحُّ نَبُّ دَمَّحٌ أَنْتَ دَحٌّ- ۱
دَمَّحٌ مِنْ رَبِّ حَافٍ رَفَعَجَ نَبُّ ابْنِ عَيْ - دِي مَحْلُ دَبَّعَ أَنْ رَبَّ حَافٍ - لَأَقِ دَمَّحٌ أَشِي دَحِّ أَدَهْ وَ - يَحِّي
لِلْأَلِ لُوسَرِّ بَأْحَصَ أَنْ مَرَّةً رَشَعٌ يَفِي دِي دَعَالِ دِي مَحُّ أَبُ أَتَعَمَّ سَلَأَقِ دَعَالِ طَعْنُ بٌ وَرَمَعُ نَبُّ
لُوسَرَّةً أَلَصَبُ مُمْ كُمْ لَعَا أَنْ لُ دِي مَحُّ وَبَأْ لَأَقِ دَعَالِ قُ وَبَأْ مُمْ هَمْ - مَلَسُو هِي لَعَالِ لُ ص-
هِي فَو هَلِ وَطَبَّ ثِي دَحِّ لَأ رَكَذُو... مَلَسُو هِي لَعَالِ لُ ص- لَعَالِ لُ

يَلَعُ هِي تَحَارُّ غَضَّيْ وَغُ كَرِيٍّ مُمْ هِي بِي كُنَّ مِ أَمَّ هَبَّ يَذَاخِي يَتَحَّ هِي دَيَّ غُ فَرِيٍّ فُ رَبِّ كُيَّ
عَمَّ سَ « لُوقِيٍّ فُ هَسُّ أَرْ غُ فَرِيٍّ مُمْ غُ نَقِيٍّ أَلِ وَ هَسُّ أَرْ بُ صِي أَلِ فُ لَدَتُّ عِيٍّ مُمْ هِي تَبَّ كُرَّ
« لُوقِيٍّ مُمْ أَلِ دَتُّ عُمَّ هِي بِي كُنَّ مِ أَمَّ هَبَّ يَذَاخِي يَتَحَّ هِي دَيَّ غُ فَرِيٍّ مُمْ . « هَدَمَّ حُ نَمُّ لُ هَلَّ لُ
هِي خَا فَو... هِي بِنُّ جُ نَعَّ هِي دَيَّ يَفَا جِيٍّ فُ ضَرَّ أَلِ يَلِ يَوْ هِيٍّ مُمْ . « رَبُّ كُ أَلَّ لُ

-مَلَسُو هِي لَعَالِ لُ ص- يَلَصُّ يَنْ أَكْ أَدَكَّ هَ تَقَدَّصَ أُولَاقِ

1. Муҳаммад ибн Амр ибн Атодан ривоят қилинади: “Расулulloҳ соллаллоҳу алайҳи васалламнинг ўнта саҳобалари орасида Абу Ҳумайд Соъдий розияллоҳу анҳудан эшитдим. Абу Қатода ҳам улардан бири эди. Абу Ҳумайд: “Мен сизларга Расулulloҳ соллаллоҳу алайҳи васалламнинг намозларини таълим бераман”, деб узун ҳадисни зикр қилди. Унда жумладан қуйидагиларни айтди:

“Сўнг такбир айтиб, икки қўлларини кўкраклари баробаригача кўтардилар. Кейин рукуъ қилдилар ва икки қўлларини тиззаларига қўйдилар. Сўнг (белларини) тўғри тутиб, бошларини тушуриб ҳам, кўтариб ҳам юбормадилар. Кейин бошларини кўтариб: **“Самиъаллоҳу лиман ҳамидаҳ”**, дедилар. Сўнгра ростланган ҳолда икки қўлларини кўкраклари баробаригача кўтардилар. Кейин: **“Аллоҳу Акбар”**, дедилар. Сўнгра (сажда учун) ерга йиқилдилар. (Саждада) икки қўллари билан биқинлари

орасини очардилар”. Ривоятининг охирида шундай деди: “Улар (яъни саҳобалар): “Тўғри айтдинг, у зот соллаллоҳу алайҳи васаллам ҳудди шундай намоз ўқир эдилар”, дейишди”. Абу Довуд ривоят қилган ва ҳадис борасида ҳеч нарса демаган. Имом Нававий: “Ҳадис Муслим шартига кўрадир”, деган.

Ушбу ҳадис икки қўлни кўтариш сажда учун бўлганига далолат қилади. Унда Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам қачон рукуъдан турсалар: “**Самиъаллоҳу лиман ҳамидаҳ**”, деганларидан кейин икки қўлларини кўтаришлари ва сажда учун ерга йиқилишлари айтилмоқда. Бу сажда учун қўл кўтаришдир.

نُبُّنَا مُتَعَانِثِدَحْ ، شِيْرَحْلَانُ بِنُذِيْرَانِثِدَحْ ، يَزَاوَهْ أَلَانِذَعْمُ نُبُّرَفْعَجَانِثِدَحْ-٢
هَلَلَالُوَسْرَلَاق : لَاقِ لِفَعْمُنْبِهَلَلِدْبَعْنَع ، نَسَحْلَلَانَع ، فَوَعَانِثِدَحْ ، مَثِيْهَلَا
، هَلَلَالُوَسْرَاي : لَيَقِ ، هَاتَالصُّقُرْسَيْ نَمْسَانَالْقُرْسَأ : مَلَسَوَهَيَلَعْ هَلَلَالِيَلَص
لَحْبُ نَمْسَانَالْحَبْأُو ، آهَدُوْحَسَالُو ، آهَعُوْكُرْمُثِيْ أَل : لَاقِ ؟ هَاتَالصُّقُرْسَيْ فَيَكُو
مَالْسَلَاب

2. Абдуллоҳ ибн Муғаффал розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади: “Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам: “**Одамларнинг энг ўғриси намозидан ўғирлаганидир**”, дедилар. “Намозидан қандай ўғирлайди?” дейилди. У зот: “**Рукуълари ва саждаларини тугал қилмайди. Одамларнинг энг бахили саломга бахиллик қилган кишидир**”, дедилар”. Табароний учликларда ривоят қилган. Ҳадиснинг риҷоллари сиқалардир. (Мажмаъуз завоид 1/189). Ҳоким ҳам “Мустадрок”да (1/229) Абу Қатодадан ва Абу Ҳурайра розияллоҳу анҳумолардан ривоят қилган. Санаднинг иккиси ҳам саҳиҳдир. Заҳабий ҳам шуни тақрир қилган.

إِذْأُو ، هَرَهَظَا طَسَبَغَكَرْ إِذْأ-مَلَسُو هَيَلَعْ هَلَلَالِيَلَص-يَبْنَلَانَاك : لَاقِءَأَرْبَلَلَانَع
هَلَلَالِيَلَص لَقَبُ قُرْسَيْ هَاتَالصُّقُرْسَأ هَجْ وَدَجَسْ

“Насбур Роя”да (1/197) Баро розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади: “Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам қачон рукуъ қилсалар белларини текис қилардилар ва қачон сажда қилсалар бармоқларини қиблага қаратар эдилар”. Буни Абул Аббос Сирож ўзининг “Муснад”ида ривоят қилган. “Дироя”, 50-саҳифа. Санади саҳиҳдир.

يَحِيْدُنْبِيْلَعْنَبِيْحِي نَعْرِفَعَج نَبُّلِيْعَامْسَا نَرْبُخَأُ نَجُحُنْبِيْلَعَانِثِدَحْ-٣
هَلَلَالُوَسْرُنَأ"عِفَارِنْبَعَهْأَفَرْنَعَهْج نَع (هَيْبَانَع) يِقْرَزَلِإِعِفَارِنْبِدَّالْخ نَب
هَعْمُنْحَنُو : هَاتَالصُّقُرْسَيْ مَلَسُو هَيَلَعْ هَلَلَالِيَلَص
يَبْنَلَالِيَلَع مَلَسَف فَرَصْنَا مَث ، هَاتَالصُّفَحْأَف ، يَلَصْف ، يَوَدْبَلْأَكْ لَجْرَهْءَأَجْ إِذْ

عَجْرَافَ، كَيْلَعُو: مَلَسُو هَلَلَا يَلَصُّ بِنَلَا لِقَافٍ مَلَسُو هَلَلَا يَلَصُّ
 كَيْلَعُو: لِقَافٍ، هَلَلَعَمَلَسَفَءَاجَ مَثٌ، يَلَصَفَعَجْرَفَ لَصُتٌ مَلَكْنِإِفَ يَلَصَفَ
 يَتَأَيُّ كَلْدَلُكٌ، أَثَالَتٌ وَأُنَيَتَرَمَ (كَلْدَلَعَفَفَ)، لَصُتٌ مَلَكْنِإِفَ لَصَفَعَجْرَافَ
 مَلَسُو هَلَلَعَمَلَسَفَ بِنَلَا يَلَصُّ مَلَسُو هَلَلَا يَلَصُّ بِنَلَا
 لَصُتٌ مَلَكْنِإِفَ لَصَفَعَجْرَافَ، كَيْلَعُو: مَلَسُو هَلَلَعَمَلَسَفَ بِنَلَا لَوَقِيَفَ
 رَخَآ يَفُلْجَرَلَا لِقَافٍ، لَصُيٌ مَلُهُتَالَصُّ فَخَأٌ نَمَنَوَكِي نَأْمَهَلَعَرُبَّكَ وَسَانَلَا فَاخَفَ
 يَلِإِتْمُقٌ إِذَا لَجَّ: لِقَافٍ، ئِطْخُأُوبِيصُأُرَشَبَ أَنَأْمِنِإِفَ، يَنَمَلَعُو يَنَرَأَفَ: كَلْدَلُ
 الِإِوُ، أَرْقَافٌ نَأَرْقُكَ عَمَنَأَكْنِإِفَ، مَقَافٌ دَهَشَتَتْ مَثٌ، هَلَلَكْرَمَأَمَكْ أَضَوَتَفَ ةَالَصَلَا
 دَجَسَا مَثٌ، أَمِئَأَقُ لَدَتَعَا مَثٌ، عَكَارٌ نِئِمَطَافٌ عَكَرَأُ مَثٌ، هَلَلَهَوُهُ رَّبَّكَ وَهَلَلَدَمَحَافَ
 تَمَّتْ دَقِفَ كَلْدَلَعَفَفَ إِذَا فِ، مَقٌ مَثٌ، اسَلِإِجٌ نِئِمَطَافٌ سَلِجَا مَثٌ، إِدْجَاسٌ لَدَتَعَا فِ
 نَوَهَأُ إِذَهَنَأَكُ: لِقَافٍ، كَتَالَصُّ نَمَتَصَقَتْنَأِئِي شُهُ نَمَتَصَقَتْنَأِإِوُ، كَتَالَصُّ
 بَهَدَتْ مَلَوُهُتَالَصُّ نَمَتَصَقَتْنَأِئِي شَكَلْدَلُ نَمَتَصَقَتْنَأِئِي شُهُ نَمَلَوُأَلَا نَمْمَهَلَعَمَلَسَفَ
 "هَلُكُ"

3. Руфоъа ибн Рофеъ розияллоху анху Расулуллох соллаллоху алайхи васалламнинг бир куни масжидда ўтирганларини ривоят қилади: “Биз у зот билан бирга эдик. Тўсатдан бадавийга ўхшаган бир киши келиб намоз ўқиди ва намозини енгил қилди. Сўнг бурилиб, Набий соллаллоху алайхи васалламга салом берди. Шунда Набий соллаллоху алайхи васаллам: **“Сенга ҳам (Аллоҳнинг саломи), қайт намоз ўқи, сен намоз ўқимадинг”**, дедилар. У қайтиб, намоз ўқиди. Кейин келиб, у зотга салом берди. **“Сенга ҳам (Аллоҳнинг саломи), қайт намоз ўқи, сен намоз ўқимадинг”**, деб (мана шуни) икки ёки уч марта айтдилар. Ҳар сафар Набий соллаллоху алайхи васалламнинг олдиларига келиб салом берар, Набий соллаллоху алайхи васаллам эса: **“Сенга ҳам (Аллоҳнинг саломи), қайт намоз ўқи, сен намоз ўқимадинг”**, дердилар. Одамлар хавотирга тушишди. Ким намозини енгил қилса у намоз ўқимаган бўлиши уларга оғир келди. Ҳалиги киши бунинг охирида: “Менга кўрсатинг ва таълим беринг, мен дарҳақиқат бир башарман, тўғри ҳам қиламан, хато ҳам”, деди. Шунда у зот: **“Тўғри, қачон намозга турсанг, Аллоҳ буюрганидек таҳорат қил сўнг ташаҳҳуд айт. Кейин яна тур. Агар ўзингда Қуръон бўлса (уни қироат қил), бўлмаса, Аллоҳга ҳамд, такбир ва таҳлил айт. Сўнг рукуъ қил, рукуъ ҳолда хотиржам бўл. Кейин қиём ҳолда тик тур. Сўнг сажда қил, сажда ҳолида ростлан. Кейин ўтир, ўтирган ҳолда хотиржам бўл. Сўнгра тур. Қачон шуларни бажарсанг, намозинг тугал бўлибди. Агар бундан бирор нарсага нуқсон етказсанг, намозингга нуқсон етказибсан”**, дедилар. Бу уларга аввалгидан кўра енгилроқ бўлди. Чунки ким мана шулардан бир нарсага нуқсон етказса, намозига нуқсон етказган бўлади. Унинг ҳаммаси (зое) кетган бўлмайти”. Термизий ривоят қилган ва: “Руфоъанинг ҳадиси ҳасан ҳадисдир”, деган.

1/40.

Ушбу ҳадис рукнларда ростланиш ва хотиржам туришнинг вожиблигига далолат қилади. (Буни фикҳда “таъдилу аркон” дейилади). Намоз рукнларининг ҳар бирини мукаммал бажариш вожибдир. Агар рукнлардан бирор нарсани ездан чиқариб тарк қилса, унга саҳв саждаси вожиб бўлади. Агар қасддан тарк қилса ҳаромга яқин макруҳ бўлиб, ўша намозни кароҳиятсиз бўлиши учун қайтадан ўқиши лозим бўлади. Лекин бу билан намози бузилган дейилмайди.

→Ҳадиси шарифдаги Набий соллаллоҳу алайҳи васалламнинг: **“Сен намоз ўқимадинг”**, деган сўзларини далил қилиб, баъзилар намоздаги рукнларда ростланиш ва хотиржам туришни фарз, рукнлари тўла бажарилмаган намоз йўқнинг ҳукмидадир. Йўқ эса ботилдир, дейишади.

Бунга қуйидагича жавоб берамиз:

Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам: **“Агар бундан бирор нарсага нуқсон етказсанг, намозингга нуқсон етказибсан”**, деган сўзлари билан нуқсонли намозни сифатладилар. Агар ботил бўлганида уни нуқсонли намоз деб номламасдилар. Шунингдек у зот соллаллоҳу алайҳи васаллам намоз ўғрисининг намозини ҳам бузулган намоз эмас, балки нуқсонли намоздан деб санаганлар. Шундан маълум бўлишича, Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам ундан қайта ўқишни талаб қилганлари, намозининг бузулгани учун эмас, балки нуқсонсиз, кароҳиятсиз бўлиши учун эди. Саҳоба розияллоҳу анҳумлар ҳам шундай тушунишди. Демак у зот соллаллоҳу алайҳи васалламнинг: **“Сен намоз ўқимадинг”**, деган сўзларини хатосиз, мукаммал намоз ўқимадинг, деган маънога ҳамл қилиш лозим бўлади. Яъни унинг намози ажри ва савоби мукаммал бўлган намоз эмас, балки нуқсонли намоз бўлди...

15-Матн:

Ва уч марта “Субҳана Роббиял Азийм”, дердилар. Энг ками шунча бўларди.

15-Матннинг далиллари:

: لاق شمعالا نع هبعش انابنأ لاق دواد وبأ انثدح نالغي نب دومحم انثدح-١
هنأ " : ةفدح نع رفز نب ةلص نع " دروتسملا نع ثدحي ةديبع نب دعس تغمس
يبر ناحبس : هعوكري ف لوقي ناكف ، ملسو هيلع لال لصل يبنلا عم لصل
نسح ثدح اذهو يسيع وبأ لاق ... لعالا يبر ناحبس - : هوجس يفو ، ميظعالا

Бу ҳадислардаги зикрларни нафл намозларда айтганлар. Агар фарз намозларда ҳам айтганлар дейилса, бу нодир ҳолларда бўлганига ҳамл қилинади.